

A Balkán, mint régió szerepe a magyar külgazdasági stratégiában

Budapest, 2009. november 12.

A külgazdasági stratégia főbb meghatározó kérdései, feladatai

- Az áru- és szolgáltatás export növelése. A kereskedelempolitika fő kérdése tehát: kivel kereskedjünk, milyen súlypontokat alakítsunk ki?
- Az export növelés fontos feltétele a termelésbővítés, amelyhez beruházásokra, tőkére, külföldi működőtőkére van szükség. Milyen módon tudjuk ösztönözni a működőtőke beáramlást?
- Milyen külgazdasági érdekérvényesítési lehetőségeink vannak? Hogyan tudjuk ezeket felhasználni stratégiai céljaink elérése érdekében?
- A külgazdasági eszköz- és intézmény rendszer az EU csatlakozás után átalakult. Megfelel-e a jelenlegi intézményrendszer az átalakuló külgazdasági stratégiának?
- Az exportösztönzés multilaterális megállapodásokban (GATT/WTO, OECD) kodifikált eszközei milyen mozgásteret adnak a gazdaságirányításnak? Milyen eszközök maradtak nemzeti hatáskörben, hogyan tudjuk ezeket saját érdekünkben jól felhasználni?

A magyar külgazdasági stratégia súlypontképzési elvei

- Meg kell próbálni növelni az értékesítést azon régiókban, ahol jelentős a magyar kereskedelmi passzívum.
- További erőfeszítéseket kell tenni azon országokban, ahol jelenleg is aktívum van.
- Célszerű a magasabb növekedési ütemű országokkal építeni a kapcsolatokat, abban a reményben, hogy gyors növekedésük húzóerőt jelent a kapcsolatainkban.
- Új piacokat kell találni (fejleszteni) az EU külkapcsolati megállapodásainak figyelembe vételével. A lehetőségek felmérése után ki kell használni a szabadkereskedelmi és preferenciális megállapodások adta lehetőségeket.
- Bővíteni, javítani kell a kapcsolatokat azon európai országokkal, amelyek közép-hosszú távon az EU tagjaivá válhatnak. Ez rövid távon is előnyös lehet, de közép-hosszú távon a már piacon levő szereplőknek feltétlenül jó lesz.

A magyar külgazdasági stratégia prioritásai

- Európai Unió – egységes belső piac
- Kelet-Európa (Oroszország, Ukrajna)
- Ázsia néhány országa (Kína, Japán, Dél-Korea, India)
- Észak-Amerika (USA)
- Balkán (mint régió)

Miért éppen a Balkán?

Mert megfelel az elveknek:

- Az elmúlt években komoly kereskedelmi mérleg aktívumunk volt az országokkal
- Gazdasági növekedésük üteme meghaladja a magyart
- A nem EU-tagoknak is van szabadkereskedelmi megállapodása a közösséggel
- Potenciális EU tagok

Néhány szó a Balkánról

Szlovénia, Görögország és Törökország nélkül

- 55 milliós lakosság, amely a világ lakosság 0,9%-a, GDP-nek 0,5%-át, a világexport 0,5%-át adja
- Románia kivételével kis gazdaságnak számítanak,
- Gazdasági vonzerejük csekély (de tendenciájában javuló)
- A térség jelentőséget geostratégiai helyzete adja

Néhány szó a Balkánról 2.

- A balkáni országok bevonása az európai integrálódási folyamatba felértékeli a földrajzi ssomszédságot.
- Az Unión belül hazánknak vannak közvetlen történelmi kapcsolatai az országokkal
- Az ott élő kb. 2 milliós magyar kisebbség jelenléte sajátos kettősséget jelent: segít a kapcsolatépítésben, de esetenként aggodalomra is okot ad.

Néhány szó a Balkánról 3.

- Problémák:
- Az etnikai konfliktusok az európai stabilitást veszélyeztetik
- Potenciális konfliktusgóc a Nyugat-Balkán
- A Kelet-Balkánon már EU tagok, a Nyugat-Balkán még távol van ettől

Néhány szó a Balkánról 4.

- A politikai feszültségek megoldódása után a Nyugat-Balkán országai is EU tagok lehetnek
- A balkáni országok növekvő fontosságú gazdasági partnereink
- A magyar kivitel szerkezete kedvező

A szomszéd országokban rejlő lehetőségek

Export

- Új irány: déli szomszédos országok
- Összhangban áll az exportdiverzifikációs célokkal
- Magyar áruexport átrendeződik (az export növekedésének dinamikája az EU15-ben csökken, az EU-n kívül és főleg a balkáni régióban növekszik)
- Olyan területek ahol új és tartós pozíciókat lehet szerezni
- Kis és közepes vállalkozások egy részének a balkáni térség jelenti az elérhető külső piacot

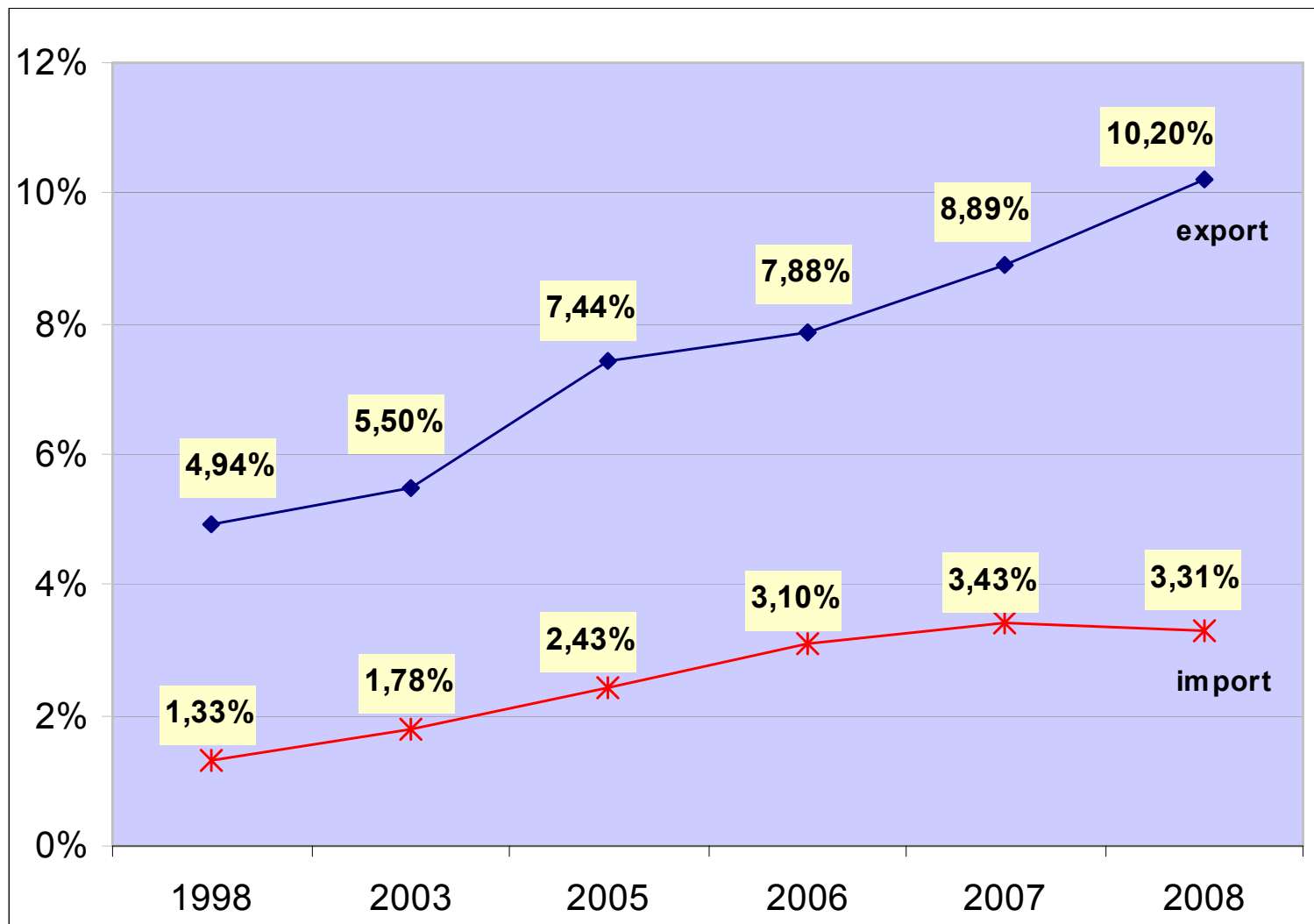
Tőke kivitel

- A kis- és középvállalkozások számára: a környező országok /500 km/
- Hazai nagyvállalatok számára: elsődlegesen Közép és Kelet-Európa (hangsúlyosan Dél-kelet Európa) – felvásárlások, „regionális multivá” alakulás.
- Lehetséges egyéb befektetési terep: a földrajzilag távolabb eső országok: Oroszország és a volt szovjet tagállamok, illetve Délkelet-Ázsia (különösen Kína, India és az ún. kistigrisek).

Magyarország délkelet-európai országokba irányuló exportjának alakulása 1998-2008 (millió Euró)

Ország	Magyar export						
	1998	2003	2005	2006	2007	2008	2008/2007
Románia	503	987	1 865	2363	3087	3882	125,7%
Horvátország	189	379	716	888	1026	1155	112,6%
Bosznia-Hercegovina	116	251	231	221	267	394	147,6%
Szerbia	127	281	497	579	861	1039	120,7%
Montenegró				20	18	47	261,1%
Bulgária	42	141	325	453	671	753	112,2%
Macedónia	25	44	62	76	114	132	115,8%
Albánia	11	11	26	44	40	6	15%
Összesen:	1012	2094	3722	4644	6084	7408	121,8%
Magyar külker. Összesen	20500	38069	50051	58935	68461	72838	106,4%
Dél-kelet európai országok részesedése az összes magyar külkereskedelmen belül	4,94%	5,50%	7,44%	7,88%	8,89%	10,20%	114,7%

A délkelet-európai országok részesedése a magyar össz-külkereskedelmen belül

A Balkán, hazánk és az EU

- Az EU dél-keleti bővítése (Románia, Bulgária) felértékelte Magyarország stratégiai helyzetét: hazánk regionális szolgáltatási, infrastrukturális központtá kezd válni
- E helyzet jelentőségét növeli a Nyugat-Balkán felé potenciálisan megnyilvánuló bővítési lehetőség
- Magyarország a balkáni térség európai integrálódásának elősegítésével komparatív előnyökhöz juthat.

A balkáni országokban rejlő lehetőségek

- Piac ismerete
- Hasonló kultúra és infrastruktúra
- A privatizációs lehetőségek ismerete
- Különös figyelem Délkelet Európának
 - A magyar tőke kivétel egy jelentős része itt összpontosul
 - CEFTA tagság adta lehetőségek
 - Szerbia-Oroszország szabadkereskedelmi megállapodás (út az orosz piacra)
 - Törökország-Szerbia szabadkereskedelmi egyezmény

Balkáni régió által kínált lehetőségek I.

- Alacsony költségszint, alacsony bérszínvonal
- Magas munkanélküliség
- Relatívén képzett munkások
- Dinamikusan javuló gazdasági környezet
- Folyamatosan növekvő kereskedelem és tőke kivitel
- Piac (CEFTA, orosz piac)
- Privatizációs lehetőségek
- Befektetés ösztönző intézkedések
- Nyitottság, egyenlő elbánás a külföldiekkel is
- Külföldi tulajdon védelme

Balkáni régió által kínált lehetőségek II.

- Kettős adóztatás elkerüléséről szóló egyezmény (Albánia, Bosznia Hercegovina, Szerbia, Montenegró, Macedónia, Horvátország)
- reformok (kedvezményes adókulcsok: társasági adó alacsony szintje, cégalapítás egyszerűsödése)
- privatizációs lehetőségek a térségben

Fő irányok összegzése a régióban

Gazdasági célok

- Magyar export dinamizálása
- Tőkekihelyezés
- Kötött segélyhitel
- Privatizáció
- Infrastrukturális fejlesztésekbe való bekapcsolódás:
Magyarország a nemzetközi útvonalak metszéspontjában
- Uniós források bevonása közös projektekhez

Politikai célok

- a régióhoz kapcsolódó politikai és gazdasági kockázat csökkent az elmúlt időben
- Nyugat Európa a balkán felé fordult
- A balkáni országok euro atlanti integrációjának előmozdítása:
Magyarország közvetítő lehet ebben
- Magyar részvétellel működő integrációs együttműködések

A balkáni térség növekvő lehetőségeket kínál a magyar fejlődésnek

- A jelen kapcsolatokban esetenként a múlt visszatérésének lehetünk tanúi: a korábbi kapcsolatok újraélednek, a zavaró hatások csökkennek.
- A múlt öröksége azonban negatív hatásokat is tartalmazhat.
- A történelmi megbékélés, a kölcsönös megismerés és megértés a gazdasági és politikai kapcsolatokban a jövő záloga.